Huddinge

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN
Datum: 2026-10-07
Diarienummer: 2026/327

Åtgärdsplan för vård- och omsorgsnämnden 2026

Underskottet inom Vård- och omsorgsnämnden är -16,2 miljoner kronor och det är inom hemtjänsten som det största underskottet finns med en prognos på -30,1 miljoner kronor. Underskottet beror på att hemtjänstvolymerna har blivit högre än budgeterat och på att nuvarande ersättningsmodell inte fullt ut finansierar egen regi-verksamheten.

Övergång från LOV till LOU

Kommunfullmäktige har beslutat att lag om valfrihetssystem (LOV) inte ska tillämpas för hemtjänstinsatser. I stället ska privata utförare upphandlas enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) (KS-2025/385). Inom ramen för genomförandet av beslutet har en ny ersättningsmodell som baseras på insatser istället för tid, tagits fram. Nämndens bedömning är att den nya ersättningsmodellen för hemtjänsten ger egen regi-verksamheten bättre förutsättningar att nå en ekonomi i balans. Nämnden bedömer dock att hemtjänstverksamheten i egen regi även med den nya modellen kommer att ha ett underskott som behöver åtgärdas.

Nämndens beräkning är att nettokostnaden i och med övergången från LOV till LOU ska minska med cirka 32 miljoner kronor på helårsbasis (VON-2026/67). Av kostnadsminskningen är beräkningen att cirka 12 miljoner kronor kommer att ske genom effektiviseringar inom egen regi, varav vissa redan är påbörjade. Då tilldelningsbeslutet av de nya hemtjänstleverantörerna är överklagat, och införandet därigenom försenas, så är bedömningen att effektiviseringen kommer att få en delårseffekt under 2027 och helårseffekt först 2028.

Effektiviseringar inom äldreomsorgens egenregi

Verksamheten inom nämndens ansvarsområde, som bygger på mänskliga möten, är i hög grad personalintensiv och personalkostnaderna utgör den dominerande delen av de totala driftskostnaderna. Per augusti finns ett underskott på personalkostnader om 32,9 miljoner kronor och i prognosen är underskottet 53,8 miljoner kronor för helåret. Det innebär att kontroll på personalkostnadernas storlek är avgörande för att nå ekonomi i balans.

För att ha kontroll på verksamhetens dagliga resursförbrukning i de operativa verksamheterna behövs verktyg för verksamhetsnära daglig planering och uppföljning. Det ska vara möjligt att snabbt förstå och anpassa bemanning så att resurser finns när och där de behövs. Det är möjligheterna att kunna styra och anpassa i den dagliga ledningen av verksamheten som avgör om åtgärdsplanens effekter kan realiseras och vara hållbara över tid.

Åtgärder planeras i första hand inom de fem områden som presenteras nedan. Den första åtgärden är förutsättningsskapande och prioriteras av förvaltningens ledning i dialog mot stödverksamheter som IT och HR, inom ramen för objektstyrningsmodellen.

Åtgärd (mnkr)	Beskrivning	Effekt 2026	Helårs-effekt
Stärka planerings- och uppföljningsprocessen inom **äldreomsorgen**	Äldreomsorgen utvecklar stöd och verktyg som stärker verksamheternas förmåga att planera, anpassa och följa upp resurser i den dagliga driften samt vidareutvecklar uppföljnings- och avstämningsarbetet som stöd för verksamheterna.	-	-
Planering och schemaförändringar inom **hemtjänsten**	Hemtjänsten utvecklar planering och resursanvändning med fokus på att minska kringtid och samtidigt bibehålla en hög andel brukartid. Genom förbättrad schemaplanering, stärkt uppföljning och regelbunden översyn av geografiska områden ska restiderna minska och mer sammanhållna arbetsdagar skapas för medarbetarna. Arbetssätten utvecklas också för att möjliggöra snabbare omställning vid förändrade förutsättningar, vilket minskar behovet av vikarier. Förväntade effekter är en bättre arbetsmiljö, ökad kvalitet och kontinuitet för brukarna samt ett mer effektivt nyttjande av verksamhetens resurser. Arbetet följs upp kontinuerligt för att säkerställa en god balans mellan kvalitet, arbetsmiljö och ekonomi.	2,6	7,8
Planering och schemaförändringar inom **hälso- och sjukvård**	Genomlysningen visar att bemanningen inom sjuksköterskeenheten kan anpassas från 32,4 till 27,9 årsarbetare. Åtgärden beräknas minska kostnaderna med 5,3 mnkr på helårsbasis, varav 1,5 mnkr under 2026. Förändringen är en eftersläpande anpassning till lägre volymer inom både särskilt boende och korttidsboende.	1,5	5,3
Planering och schemaförändringar inom **hälso- och sjukvård**	En genomlysning av bemanningen inom rehab- och jourenheten har påbörjats och åtgärder att genomföras.	-	-
Enhetsnära vikariehantering inom **äldreomsorgen**	Äldreomsorgens vikariehantering ska från och med 1 september 2026 organiseras enhetsnära i stället för genom bemanningscenter. Detta kommer frigöra resurser inom äldreomsorgen med 6,4 mnkr i helårseffekt. För 2026 förväntas en kostnads-minskning med 1,7 mnkr. För nämnden som helhet	1,7	6,4

	innebär förändringen en nettokostnadsminskning med 3,5 mnkr.		

Funktionsstöd

Korttidsvistelse utanför hemmet

Verksamheten inom egen regi prognosticerar ett underskott motsvarande -2,8 miljoner kronor för 2026. Sedan några år tillbaka har verksamheten arbetat med åtgärder för att få en ekonomi i balans. Trots genomförda effektiviseringar och åtgärder i form av nya arbetssätt har önskat resultat inte uppnåtts. En avgörande orsak är att verksamheten i begränsad utsträckning kan påverka sina kostnader. Brukarnas behov måste alltid prioriteras, vilket innebär att resursinsatser inte kan reduceras när behoven är omfattande.

Verksamheten lyfter i sina analyser fram att underskottet till stor del hänförs till ett fåtal brukare med komplexa och omfattande behov, där exempelvis dubbelbemanning, utökade tillsynsinsatser och särskild kompetens krävs. Den nuvarande ersättningsmodellen kompenserar för en viss nivå av behov, men täcker inte fullt ut de faktiska kostnader som uppstår i dessa fall. Samtidigt framgår att insatser kopplade till brukare med lägre behovsnivåer oftare genererar ett överskott, vilket bidrar till en obalans inom verksamheten som helhet.

Insatsen korttidsvistelse utanför hemmet ingår i lagen om valfrihetssystem (LOV). Inom ramen för denna lag är valmöjligheterna för brukare med omfattande och komplexa behov i praktiken ofta begränsade till den kommunala utföraren. Privata utförare riktar sig i större utsträckning till brukare med funktionsnedsättningar som kräver mindre omfattande stödinsatser.

Mot denna bakgrund har en utredning initierats under hösten, med ambition att slutföras under 2026. Utredningen syftar till att se över nuvarande ersättningsnivåer och säkerställa att verksamheten får en mer rättvisande kompensation utifrån brukarnas faktiska behov. Vidare är målet att skapa långsiktigt hållbara ekonomiska förutsättningar för utföraren.